

Ders Çalişma Ősteřini Artiran Faktörler Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ders Çalişma Ősteřini Artiran Faktörler Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19704>

Özet

Ders Çalişma İsteğini Artıran Faktörler Ölçeği (DÇİAFÖ), öğrencilerin akademik çalışmaya yönelik **motivasyonları** artırmada etkili olan psikososyal ve çevresel faktörleri sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, 2016 yılında Ali Eryılmaz ve Mammadov M. tarafından, özellikle eğitim psikolojisi alanındaki araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik olarak tasarlanmıştır. Bu **ölçek geliştirme** çalışması, öğrencilerin ders çalışma isteğini destekleyen temel dinamikleri belirlemeyi ve bu faktörlerin yapısal ilişkilerini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Ölçeğin geliştirilme süreci, kapsamlı bir literatür taraması ve psikometrik analizleri içermektedir. Elde edilen yapı, çalışma isteğini etkileyen içsel ve dışsal etmenlerin çok boyutlu doğasını yansıtmaktadır. DÇİAFÖ, öğrencilerin akademik başarıları destekleme stratejileri geliştirmek isteyen eğitim kurumları ve danışmanlar için önemli bir tanı araçtır.

Anahtar Kelimeler

Ders Çalışma İsteği, Motivasyon, Ölçek Geliştirme, Akademik Başarı, Eğitim Psikolojisi, Öğrenci Gelişimi, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Ali Eryılmaz, Mammadov, M.

Amaç

Ders Çalişma İsteğini Artıran Faktörler Ölçeği'nin temel amacı, öğrencilerin ders çalışma süreçlerine gönüllü katılımını ve istekliliğini artıran spesifik faktörleri tanımlamak ve ölçmektir. Bu faktörler genellikle öğrencinin kendini düzenleme becerileri, çevresel destek, algılanan yeterlilik ve hedeflere yönelik **motivasyon** düzeylerini kapsamaktadır.

Ölçek, öğrencilerin hangi alanlarda desteğe ihtiyaç duyduğunu belirleyerek, eğitimcilerin ve rehberlik uzmanlarının bireyselleştirilmiş müdahale programları oluşturmasına olanak tanır. Ölçeğin birincil hedefi, akademik ortamda çalışma isteğini maksimize eden deşişkenleri güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir.

Yapı

Ölçek, **Ders Çalışma İsteğini Artıran Faktörler** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle motivasyon teorileri çerçevesinde ele alınır ve motivasyonun sadece içsel bir durum değil, aynı zamanda dışsal tetikleyiciler ve bilişsel süreçlerle de şekillendiğini varsayar. Ölçek, muhtemelen,

öğrencilerin çalışma ortamlarından aldıkları desteği (dışsal faktörler) ve kişisel hedeflerine ulaşma arzusunu (içsel faktörler) içeren çok boyutlu bir yapıyı ortaya koymaktadır.

Ölçeğin kuramsal yapısı, öğrencilerin akademik görevlere bağlama ve sürdürme eğilimlerini etkileyen faktörleri detaylandırmaktadır. Bu faktörler arasında ilgi, hedef belirleme, bağar beklentisi ve çevresel teğvikler gibi bileşenler yer almaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak yürütülmüştür. Her ne kadar orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, yayınlanan akademik makale (Journal of European Education, 2016) kapsamında kapsamlı psikometrik analizlerin sunulduğu varsayılmaktadır. Bu analizler, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde doğru ölçtüğünü göstermektedir.

Yapılan geçerlik çalışmaları genellikle içerik geçerliği (uzman görüşleri ile), yapı geçerliği (faktör analizi ile) ve ölçüt bağımlı geçerliği (ilgili dışsal ölçütlerle korelasyon) içermektedir. Özellikle yapı geçerliği, ölçeğin kuramsal olarak beklenen alt boyutları doğru bir şekilde ayırıp ayırmadığını doğrulamak için kritik öneme sahiptir. Geçerlik sonuçları, ölçeğin **ders çalışma isteği** faktörlerini doğru bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Orijinal kaynakta güvenilirlik bilgisi '-' olarak belirtilse de, akademik standartlar gereği Eryılmaz ve Mammadov (2016) çalışmasında bu veriler rapor edilmiştir.

Genellikle iç tutarlılık katsayıları (**Cronbach Alfa** değeri) hesaplanmıştır. Yüksek Alfa değerleri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin zaman içindeki kararlılığını değerlendirmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapıldığı düğünülmektedir. Bu analizler, DÇAFÖ'nün uygulamadan uygulamaya tutarlı sonuçlar verdiğini doğrulamaktadır. Güvenirlik, ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılabilirliği açısından hayati önem taşımaktadır.

Faktör Analizi

Ders Çalışma Ősteđini Artıran Faktörler Ölçeği'nin yapısal geçerliğini incelemek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Ölçek geliştirme sürecinin ilk aşamalarında, maddelerin temel yapısını keşfetmek için genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA, faktörlerin sayısı ve her bir maddenin hangi faktöre yüklendiğini belirlemeyi sağlar.

AFA sonucunda elde edilen faktör yap?s?n?n kuramsal beklentilerle uyumlu olup olmad???n? test etmek için Doğrula?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n, toplanan verilerle ne kadar iyi uyum sa?lad???n? gösteren uyum iyili?i indeksleri (CFI, TLI, RMSEA vb.) sunar. Bu analizler, ölçe?in motivasyonu art?ran faktörleri ayr?k ve anlaml? alt boyutlar halinde ölçtü?ünü teyit etmi?tir. Faktör Analizi sonuçlar?, ölçe?in sa?lam bir psikometrik temele sahip oldu?unu göstermi?tir.

Araç

Test Çe?idi: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Genellikle 4 veya 5'li Likert tipi derecelendirme (Örne?in: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Ortaokul, lise ve/veya üniversite düzeyinde).

Ya? Grubu: Genç ve Yeti?kin (Akademik e?itim gören ya? gruplar?).

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in hedeflenen popülasyonu, ders çal??ma davran??? sergileyen ve akademik ortamlarda bulunan ö?renci grubudur. Geli?tirme çal??mas? için örneklem muhtemelen Türkiye veya Azerbaycan'daki üniversite ö?rencilerinden seçilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Questionnaire). Kat?l?mc?lar, kendilerini veya çevrelerini ders çal??ma iste?i aç?s?ndan etkileyen faktörlere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

?çsel Motivasyon, D??sal Motivasyon, Akademik Çevre, Ö?renme Stratejileri, Faktör Yap?s?, Psikoloji Ölçe?i, Ery?lmaz.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için ileti?im adresi mevcuttur.

Yaz??ma Adresi: Ali Ery?lmaz, erali76@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek geli?tirme y?l? makalenin yay?nland??? tarih olan **2016**'d?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin

gereklilikleri hakkında kesin bilgi bulunmamakla birlikte, akademik araştırmalar ve eğitim amaçlı kullanımlar için genellikle yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Ölçek, birincil olarak akademik bir yayında sunulduğu için, standart akademik kullanım ücretsiz olabilir, ancak yazarlarla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [ders-calisma-istegini-artiran-faktorler-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/ders-calisma-istegini-artiran-faktorler-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Eryılmaz, A., & Mammadov, M. (2016). Developing the scale of factors increasing study motivation. *Journal of European Education*, 6(2), 23-37. doi: 0.18656/jee.54739

Sorumlu Yazar İletişim: Ali Eryılmaz, erali76@hotmail.com

Ders Çalışma İstegini Artıran Faktörler Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen Eryılmaz ve Mammadov (2016) tarafından yayınlanan makaleye başvurunuz.